

**ग्रामपंचायत आर्थिक व्यवहारावर
पर्यवेक्षणात्मक नियंत्रण ठेवण्याबाबत.**

**महाराष्ट्र शासन
ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग,
शासन परिपत्रक क्र. व्हीपीएम २०१०/प्र.क्र.२४२/पंरा-३
मंत्रालय, मुंबई - ४०००३३
दिनांक - २७ ऑक्टोबर, २०१०**

वाचा :- ग्राम विकास विभागाचे शासन परिपत्रक क्र. पंरास १५००/प्र.क्र. ५९०/२०, दि.२७ जुलै, २००९

प्रस्तावना -

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांचा दि.३१/३/२००८ चा अखेरचा स्थानिक संस्थांचा अहवाल महाराष्ट्र विधानमंडळाला सादर करण्यात आलेला आहे. या अहवालात आपल्या विभागाशी संबंधित अनियमिततांवर सविस्तर व स्वयंपूर्ण स्पष्टीकरणात्मक जापने महालेखापालांकडून तपासून विहीत विवरणपत्रात लोकलेखा समिती कार्यासन विधानमंडळ सचिवालयाकडे तीन महीन्याचे आत सादर करणे आवश्यक असल्याचे नमूद करण्यात आले आहे. या अहवालावर लोकलेखासमितीपुढे साक्ष होणार आहे. महालेखापालांच्या दि.३१/३/२००८ च्या अहवालात ग्रामपंचायतीच्या कारभाराबाबत काही अनियमितता आढळून आलेल्या आहेत. ग्रामपंचायतीचा कारभार पारदर्शी होण्याच्या दृष्टीने ग्रामपंचायतीच्या आर्थिक व्यवहारावर जिल्हा परिषदेचे उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी व पंचायत समितीचे गट विकास अधिकारी यांचे योग्य नियंत्रण व पर्यवेक्षणाचा अभाव असल्याचे अहवालात नमूद केले आहे. पर्यवेक्षणात्मक नियंत्रण असणे आवश्यक असल्याचे निदर्शनास आले आहे.


परिपत्रक -

ग्रामपंचायतीमधील ग्रामसेवक / ग्रामविकास अधिकारी / सरपंच व सदस्य यांचेकडून आर्थिक गैरव्यवहार होऊ नये व ग्रामपंचायतीचा कारभार पारदर्शक रहावा यासाठी विहीत कालावधीत ग्रामपंचायतीच्या आर्थिक व्यवहाराबाबत संबंधित विस्तार अधिकारी / गट विकास अधिकारी आणि उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (पंचायत) यांनी तपासणी करून आढळून येणा-या अनियमितेबाबत कार्यवाही करण्याच्या सूचना देण्याबाबत व यावर देखरेख व नियंत्रण ठेवणे यासाठी सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांना उपरोल्लेखित दि.२७ जुलै, २००९ च्या परिपत्रकाद्वारे सूचना देण्यात आल्या होत्या.

२. तथापि, भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक यांच्या दि.३१/३/२००८ च्या स्थानिक संस्थांच्या अहवालामध्ये ग्रामपंचायतींकडून मुंबई ग्रामपंचायत (अंदाजपत्रक व लेखा) नियम १९५९ मधील तरतूदीप्रमाणे रु.५००/- पेक्षा जास्त रकमेचे धनादेशाद्वारे प्रदाने न करता, मोठ्या रकमाचे रोखीने प्रदाने करणे, अभिलेख न ठेवणे व रोकड वही न ठेवणे किंवा अयोग्य प्रकारे ठेवणे अशा प्रकारच्या अनियमितता आढळून आल्या आहेत. यामुळे ग्रामपंचायतीच्या आर्थिक व्यवहारात गैरव्यवहार होण्यास चालना मिळते. यासर्व गोष्टींना आळा घालण्यासाठी सर्व ग्रामपंचायतीचे संबंधित विस्तार अधिकारी (पंचायत) गट विकास अधिकारी / उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी (ग्राम पंचायत) यांनी विहित कालावधीत काटेकोर तपासणी करून योग्य पर्यवेक्षणात्मक नियंत्रण ठेवण्याच्या सूचना शासन या परिपत्रकाद्वारे पुन्हा देत आहे. याची काटेकोरपणे अंमलबजावणी होत आहे याबाबत संबंधित मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांनी दक्षता घ्यावी व नियंत्रण ठेवावे. दरमहा ग्रामपंचायतीची तपासणी विस्तार अधिकारी (पंचायत) गट विकास अधिकारी व उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी (ग्राम पंचायत) यांच्याकडून दिलेल्या उद्दिष्टानुसार होत असल्याची खात्री करावी. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांनीही शासनाने दिलेल्या उद्दिष्टानुसार ग्रामपंचायत तपासणी करावी. विभागीय आयुक्तांनी दरमहा होणा-या मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांच्या बैठकीत आढावा घ्यावा.

सदर परिपत्रक शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध असून त्याचा संगणक सांकेतांक क्रमांक २०१०१०२७१५२४४९००१ आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,


(डॉ. मल्लिकार्जुन कलशेट्टी)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) सर्व विभागीय आयुक्त
- २) सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी,
- ३) सर्व गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती
- ४) मा. मंत्री (ग्राम विकास व पंचायत राज) यांचे खाजगी सचिव
- ५) मा.राज्यमंत्री (ग्राम विकास व पंचायत राज) यांचे खाजगी सचिव
- ६) मा. सचिव (ग्राम विकास व पंचायत राज) यांचे स्वीय सहायक
- ७) निवडनस्ती का.क्र. पंरा-३